

บทที่ 4 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาภาวะภาวะที่อยู่อาศัยที่จะเกิดขึ้นกับผู้มีรายได้น้อย เมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างฉบับใหม่ โดยเลือกพื้นที่ ที่ทำการศึกษาวิจัยในชุมชนวัดตึก ซึ่งเป็นที่ให้เช่าของกรมธนารักษ์จัดให้เช่าเพื่อการอยู่อาศัย สำหรับผู้มีรายได้น้อย และยังศึกษาถึงความต้องการของผู้มีรายได้น้อยในชุมชนที่จะต้อง จ่ายภาษีเพิ่มขึ้นด้วย โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Largely Qualitative) ทำการสำรวจข้อมูล ภาคสนามและการสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้างเก็บรวบรวมข้อมูลหน่วยที่อยู่อาศัย ประเภทบ้านโคก หรือห้องแถว ในชุมชนดังกล่าว มีรายละเอียดของการศึกษาดังนี้

4.1 พื้นที่ที่ทำการศึกษา

ทำการศึกษาผู้อยู่อาศัยในชุมชนวัดตึก อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร เนื่องจาก เป็นชุมชนของผู้มีรายได้น้อยที่เช่าที่ราชพัสดุเพื่อการอยู่อาศัย การใช้ประโยชน์เป็นที่อยู่อาศัย ที่หลากหลาย และแออัด ผู้เช่าจะมีกรรมสิทธิ์เฉพาะสิ่งปลูกสร้างที่ตนเองได้ปลูกสร้างขึ้นเท่านั้น ชุมชนดังกล่าวอยู่ในความดูแลของหน่วยราชการท้องถิ่น 3 หน่วยงาน ได้แก่ เทศบาลนครสมุทรสาคร ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่ของชุมชน โดยมีพื้นที่ชุมชนบางส่วนอยู่ในความดูแลขององค์การบริหาร ส่วนตำบลโกรกกราก และตำบลบางหญ้าแพรก

รูปภาพที่ 4.1 แสดงชุมชนวัดตึก

พื้นที่ชุมชนวัดตึก อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร
 ที่ราชพัสดุหมายเลข ส.ค. 57 เนื้อที่ดิน 59.45 ไร่ จำนวนผู้เช่า 504 ราย
 เป็นกรรมสิทธิ์ของกรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง

รูปภาพที่ 4.2 แสดงสภาพภายในชุมชนวัดตึก

4.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.2.1 ประชากร

ประชากร คือ ผู้มีรายได้ไม่น้อยที่เช่าที่ราชพัสดุของกรมธนารักษ์เพื่ออยู่อาศัยและปลูกสร้างที่อยู่อาศัยของตนประเภทบ้านโคต หรือห้องแถว ในชุมชนวัดตึก จำนวน 504 ราย

4.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

คัดเลือกโดยใช้หลักการวิจัยทางสังคมของ Toro Yamane กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างกรณีระดับความเชื่อมั่นเป็น 95 % กรณีนี้ประชากรมีจำนวน 504 หน่วย

วิธีคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง

$$n = N / [1 + N(e)^2]$$

เมื่อ n คือ จำนวนตัวอย่าง

N คือ จำนวนประชากร

e คือ ความคาดเคลื่อน

แทนค่าตามสูตร

$$n = 504 / [1 + 504(0.05)^2]$$

$$= 223 \text{ หน่วยตัวอย่าง}$$

แต่เพื่อกันข้อผิดพลาดจึงกำหนดเพิ่มเติมจากหน่วยตัวอย่างอีก 10 % ของกลุ่มประชากร โดยหน่วยตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ที่จำนวน 252 หน่วยตัวอย่าง หรือกึ่งหนึ่งของจำนวนประชากรทั้งหมด

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.3.1 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

เก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่จะนำมาใช้ในการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลโดยเป็นข้อมูลด้านแผนที่ภาษีทรัพย์สิน แผนที่ราคาประเมินที่ดิน บัญชีราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดิน บัญชีราคาประเมินทุนทรัพย์โรงเรียนสิ่งปลูกสร้าง จากหน่วยงานท้องถิ่น และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร งานวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง

4.3.2 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

เก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยที่อยู่อาศัยประเภทบ้านโคต หรือห้องแถว จำนวน 252 หน่วยตัวอย่าง ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับ เพศอายุ อาชีพ รายได้ รายจ่าย จำนวนผู้อาศัยร่วม ปัญหาและความต้องการอื่น ๆ เพื่อให้ทราบถึงภาวะภาษีที่จะเกิดขึ้น ความสามารถในการจ่ายภาษี

จำนวนที่สามารถจ่ายภาษีได้ รวมทั้งความต้องการด้านต่าง ๆ ของผู้มีรายได้น้อย โดยในการศึกษาในครั้งนี้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Largely Qualitative) โดยวิธีการสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยการสอบถามหัวหน้าครอบครัวหรือผู้อาศัยในครัวเรือนที่มีความสำคัญในครัวเรือน รวมทั้งสังเกตสภาพทรัพย์สินของที่อยู่อาศัยเพื่อเป็นข้อมูลของที่อยู่อาศัยของแต่ละครัวเรือน

4.3.3 ข้อจำกัดในการเก็บข้อมูล

สำหรับการวิจัยในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 252 หน่วย ได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างมีระบบ แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 20 กลุ่ม ตามทำเลที่ตั้งของที่อยู่อาศัย โดยแต่ละกลุ่มจะแยกประเภทของหน่วยที่อยู่อาศัยเพื่อให้เก็บข้อมูลหน่วยที่อยู่อาศัยให้ครบทุกประเภท การเก็บข้อมูลแต่ละหน่วยตัวอย่างแบบเจาะลึกในรายละเอียด โดยการสัมภาษณ์และสังเกตสภาพ และประเภทของหน่วยที่อยู่อาศัย ซึ่งทำให้บางหน่วยตัวอย่างจะไม่ให้ความร่วมมือในการให้สัมภาษณ์ หรือบางหน่วยตัวอย่างไม่มีผู้อยู่อาศัยในหน่วยตัวอย่าง ทำให้การเก็บข้อมูลต้องเก็บจากหน่วยตัวอย่างที่ใกล้เคียงกันที่มีสภาพและที่ตั้งที่ใกล้เคียงกัน หรือใช้วิธีการสังเกตหน่วยที่อยู่อาศัยนั้น หรือใช้วิธีการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์แทนเนื่องจากผู้วิจัยมีข้อมูลพื้นฐานของผู้เช่าในที่ราชพัสดุดังกล่าว

4.4 ขั้นตอนในการดำเนินการสำรวจข้อมูล

ในการสำรวจข้อมูลได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. จัดเตรียมแผนที่และข้อมูลต่าง ๆ
2. สำรวจหน่วยที่อยู่อาศัย พร้อมจัดกลุ่มหน่วยที่อยู่อาศัย
3. การเลือกตัวอย่าง
4. ออกแบบสัมภาษณ์พร้อมทดสอบแบบ
5. การปฏิบัติงานภาคสนาม
6. รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
7. นำเสนอผลงานวิจัย

4.4.1 จัดเตรียมแผนที่และข้อมูลต่าง ๆ

การเตรียมการเบื้องต้นก่อนดำเนินการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิ ผู้ศึกษาได้ทำการคัดลอกข้อมูลแผนที่ดังนี้

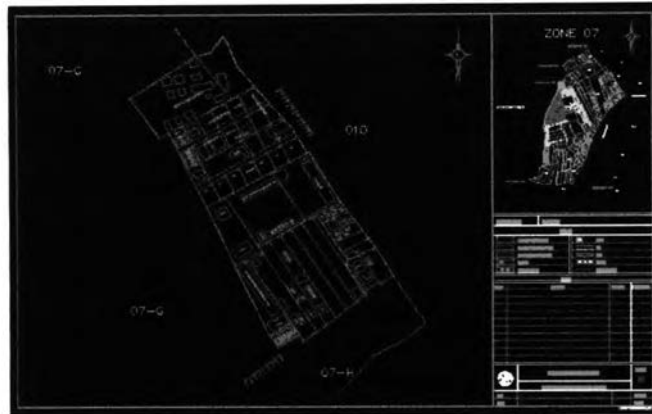
รูปภาพที่ 4.3 แผนที่ที่ราชพัสดุแปลง ส.ค. 57 จากสำนักงานธนารักษ์พื้นที่สมุทรสาคร

รูปภาพที่ 4.4 แผนที่ระวาง ยู.ที.เอ็ม. สำนักงานที่ดินจังหวัดสมุทรสาคร

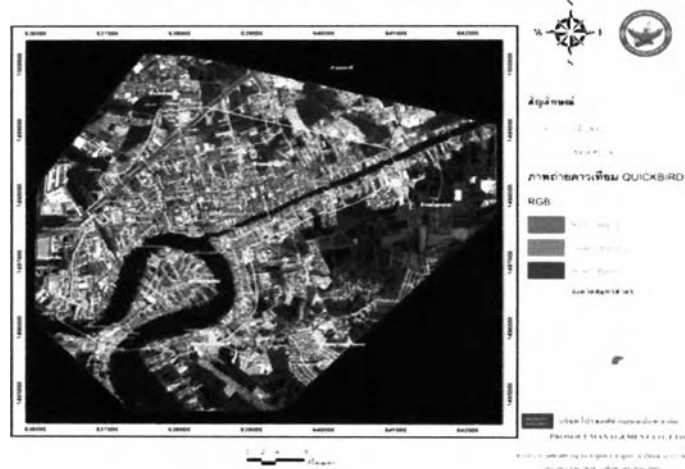

รูปภาพที่ 4.5 แผนที่ภาษี เทศบาลนครสมุทรสาคร

รูปภาพที่ 4.6 แผนที่แสดงเขตเทศบาลนครสมุทรสาคร

แผนที่แสดงเขตเทศบาลนครสมุทรสาครด้วยภาพถ่ายดาวเทียม QUICKBIRD

รูปภาพที่ 4.7 แผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ จากเทศบาลนครสมุทรสาคร

พบว่าแผนที่ที่เหมาะสมกับการวิจัยในครั้งนี้คือ แผนที่ราชพัสดุแปลง ส.ค.57 จากสำนักงานธนารักษ์พื้นที่สมุทรสาคร เนื่องจากแผนที่ได้แสดงรูปแปลงที่ดินของผู้เช่าและขอบเขตของชุมชนอย่างชัดเจน แต่ต้องดำเนินการปรับปรุงแผนที่บางส่วนเพื่อให้เป็นปัจจุบัน ก่อนนำไปใช้ในการสำรวจพื้นที่ต่อไป

4.4.2 สำรวจหน่วยที่อยู่อาศัย พร้อมจัดกลุ่มหน่วยที่อยู่อาศัย

1. สำรวจหน่วยที่อยู่อาศัย

โดยการนำแผนที่ราชพัสดุแปลง ส.ค.57 จากสำนักงานธนารักษ์พื้นที่สมุทรสาคร ที่ได้ดำเนินการปรับปรุงแล้ว มาเดินสำรวจเก็บรวบรวมข้อมูลการใช้ประโยชน์ในพื้นที่จริง เพื่อให้ทราบถึงลักษณะทางกายภาพ ประเภทสิ่งปลูกสร้างในแต่ละแปลง เพื่อนำมาจัดกลุ่มหน่วยที่อยู่อาศัย

รูปภาพที่ 4.8 แผนที่ที่นำมาใช้ในการเดินสำรวจ

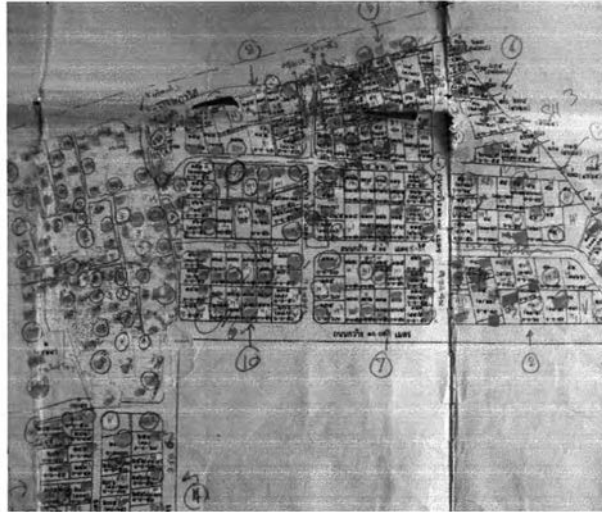

2. การจัดกลุ่มหน่วยที่อยู่อาศัย

เมื่อได้สำรวจพื้นที่และทราบถึงประเภทของหน่วยที่อยู่อาศัยในแต่ละแปลงที่ดิน จึงได้หมายสีตามประเภทของสิ่งปลูกสร้างได้ 8 ประเภท ได้แก่ บ้านครึ่งตึกครึ่งไม้ สูง 2 ชั้น

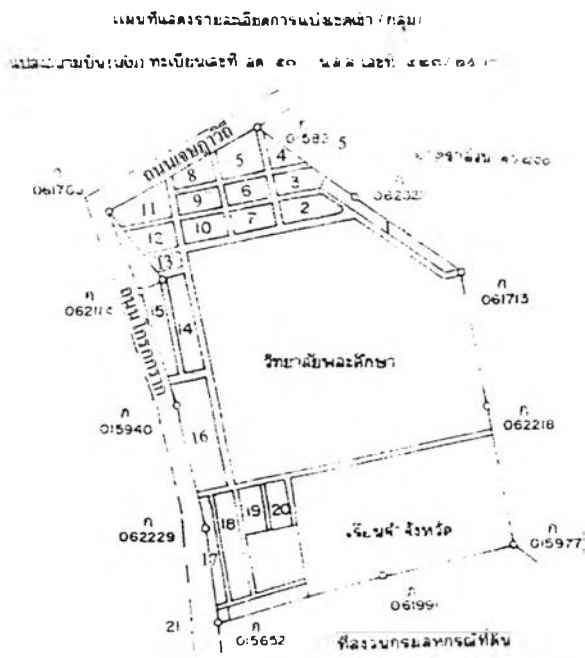
บ้านตึกสูง 1 ชั้นและ 2 ชั้น บ้านไม้สูง 1 ชั้นและ 2 ชั้น ห้องแถวประเภทตึกสูง 1 ชั้นและ 2 ชั้น และห้องแถวครึ่งตึกครึ่งไม้ สูง 2 ชั้น

รูปภาพที่ 4.9 ตัวอย่างการหมายสีแยกประเภทสิ่งปลูกสร้าง

และจัดกลุ่มหน่วยที่อยู่อาศัยออกเป็น 20 กลุ่ม แบ่งตามลักษณะทางกายภาพที่ตั้งและประเภทหน่วยที่อยู่อาศัย เพื่อให้การจัดเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างครอบคลุม และกระจายกลุ่มตัวอย่างได้ครบถ้วนชัดเจน

รูปภาพที่ 4.10 การแบ่งกลุ่มพื้นที่เป็น 20 กลุ่ม

4.4.3 การเลือกประชากรตัวอย่าง

จากการจัดกลุ่มพื้นที่ออกเป็น 20 กลุ่ม ซึ่งมีหน่วยที่อยู่อาศัยเป็นบ้านเดี่ยว หรือห้องแถว ปลูกสร้างกระจายกันโดยมีวิธีการกำหนดประชากรตัวอย่างแต่ละกลุ่มที่ต้องออกสัมภาษณ์ดังนี้

1. หน่วยประชากรตัวอย่าง แบ่งตามประเภทสิ่งปลูกสร้างออก 8 ประเภท ได้แก่ บ้านครึ่งตึกครึ่งไม้ สูง 2 ชั้น บ้านตึกสูง 1 ชั้นและ 2 ชั้น บ้านไม้สูง 1 ชั้นและ 2 ชั้น ห้องแถวประเภทตึกสูง 1 ชั้นและ 2 ชั้น และห้องแถวครึ่งตึกครึ่งไม้ สูง 2 ชั้น(ตารางที่ 4.1)

ตารางที่ 4.1 จำนวนสิ่งปลูกสร้างในแต่ละกลุ่ม

กลุ่มที่	จำนวนสิ่งปลูกสร้างในแต่ละกลุ่ม																รวม
	บ้านครึ่งตึกครึ่งไม้ 2 ชั้น		บ้านตึก 1 ชั้น		บ้านตึก 2 ชั้น		บ้านไม้ 1 ชั้น		บ้านไม้ 2 ชั้น		ห้องแถว ตึก 1 ชั้น		ห้องแถว ตึก 2 ชั้น		ห้องแถวครึ่งตึกไม้ 2 ชั้น		
	รอย	หลัก	รอย	หลัก	รอย	หลัก	รอย	หลัก	รอย	หลัก	รอย	หลัก	รอย	หลัก	รอย	หลัก	
1	7	0	11	0	3	0	5	0	0	0	1	0	0	0	0	0	27
2	4	0	6	0	2	0	3	0	0	0	1	0	0	0	0	0	16
3	1	0	12	0	1	0	1	0	0	0	2	0	0	0	0	0	17
4	3	0	2	0	0	0	1	0	2	0	1	0	0	0	0	0	9
5	24	2	13	4	1	0	1	3	0	0	1	0	1	0	1	0	50
6	9	0	10	0	0	0	3	0	2	0	0	0	0	0	0	0	24
7	3	0	5	0	1	0	8	0	1	0	0	0	0	0	0	0	18
8	1	2	3	3	1	1	5	1	2	0	5	0	1	0	0	0	25
9	11	0	8	0	0	0	4	0	0	0	0	0	2	0	0	0	25
10	6	0	11	0	1	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	24
11	15	7	0	1	1	0	1	1	2	0	0	0	0	0	0	0	29
12	11	1	5	0	0	3	8	0	1	0	0	0	1	0	0	0	29
13	24	5	10	0	0	0	8	0	1	0	0	0	0	0	0	0	48
14	4	0	8	0	0	0	1	0	0	0	10	0	0	0	1	0	24
15	6	9	7	1	1	4	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	33
16	12	8	11	1	2	2	3	5	1	0	11	0	1	0	0	0	57
17	16	10	6	5	2	3	1	1	0	0	1	0	1	0	1	0	46
18	9	0	8	0	2	0	3	0	0	0	5	0	0	0	0	0	27
19	7	0	3	0	1	0	3	0	0	0	3	0	0	0	0	0	17
20	3	0	3	0	0	0	3	0	0	0	6	0	1	0	0	0	16
รวม	176	44	142	15	19	13	73	11	12	0	47	0	6	1	2	0	561

2. แบ่งประเภทสิ่งปลูกสร้างตามทำเลที่ตั้ง ออกเป็นที่ติดถนนหลัก และติดซอย ทาง (ตารางที่ 4.2)

ตารางที่ 4.2 แสดงแยกประเภทสิ่งปลูกสร้างตามที่ตั้ง

ประเภทสิ่งปลูกสร้าง	ที่ตั้ง		จำนวนรวมทั้งสิ้น
	ติดซอย ทาง	ติดถนนหลัก	
บ้านครึ่งตึกครึ่งไม้ สูง 2 ชั้น	176	44	220
บ้านตึกสูง 1 ชั้น	142	15	157
บ้านตึกสูง 2 ชั้น	19	13	32
บ้านไม้สูง 1 ชั้น	73	11	84
บ้านไม้สูง 2 ชั้น	12	0	12
ห้องแถวประเภทตึกสูง 1 ชั้น	47	0	47
ห้องแถวประเภทตึกสูง 2 ชั้น	6	1	7
ห้องแถวครึ่งตึกครึ่งไม้ สูง 2 ชั้น	2	0	2
จำนวนสิ่งปลูกสร้างรวม	477	84	561
%	85	15	

3. นำประชากรตัวอย่างจำนวน 252 ตัวอย่าง แบ่งตามสัดส่วนของประเภทสิ่งปลูกสร้าง และทำเลที่ตั้งให้กับ 20 กลุ่มที่กำหนดไว้ โดยคิดจากสิ่งปลูกสร้างรวมในแต่ละกลุ่มคำนวณเป็นเปอร์เซ็นต์ เพื่อให้ทราบถึงจำนวนประชากรตัวอย่างที่ต้องนำไปสัมภาษณ์ในแต่ละกลุ่ม (ตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนหน่วยที่อยู่อาศัย

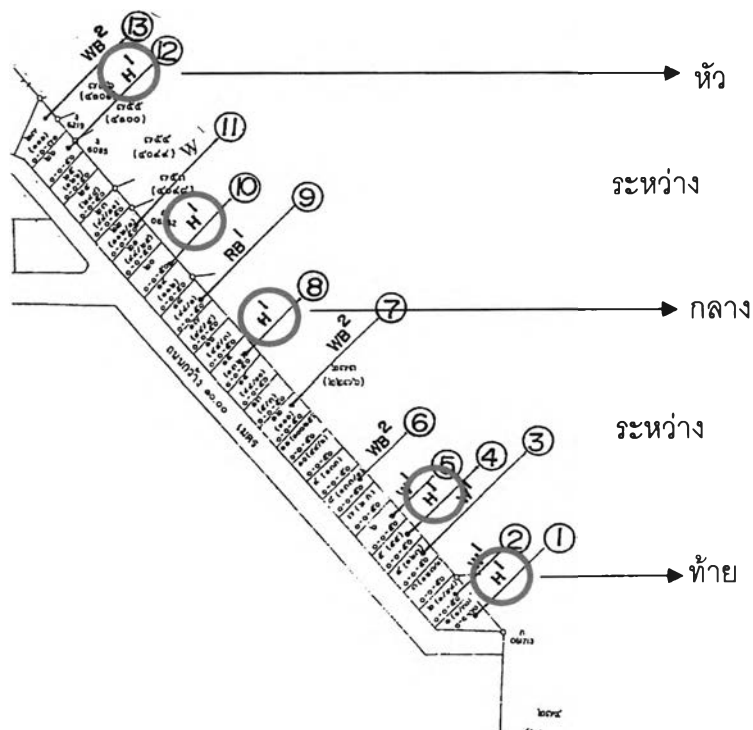
กลุ่มที่	สิ่งปลูกสร้างรวม (หน่วย)	คิดเป็น % ของหน่วยสิ่งปลูกสร้าง	กลุ่มประชากรตัวอย่าง (จำนวนหน่วย)
1	27	4.8	13
2	16	2.9	8
3	17	3.0	8
4	9	1.6	3
5	50	8.9	21
6	24	4.3	11

กลุ่ม ที่	% ที่ตั้ง		จำนวนประชากรตัวอย่างในแต่ละประเภทสิ่งปลูกสร้าง														รวม		
			บ้านครึ่ง ตึกไม้ 2 ชั้น		บ้านตึก 1 ชั้น		บ้านตึก 2 ชั้น		บ้านไม้ 1 ชั้น		บ้านไม้ 2 ชั้น		ห้องแถว ตึก 1 ชั้น		ห้องแถว ตึก 2 ชั้น			ห้องแถวครึ่ง ตึกไม้ 2 ชั้น	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง		ชาย	หญิง
8	100	0	1	2	3	0	1	0	2	0	1	0	2	0	0	0	0	0	12
9	100	0	3	0	4	0	0	0	2	0	0	0	0	0	1	0	0	0	10
10	100	0	2	0	3	0	1	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10
11	66	34	7	3	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12
12	93	7	5	0	3	0	1	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	13
13	90	10	13	1	4	0	0	0	3	0	1	0	0	0	0	0	0	0	22
14	100	0	3	0	4	0	0	0	1	0	0	0	4	0	0	0	0	0	12
15	64	36	4	3	3	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	15
16	72	28	7	3	4	1	1	1	2	1	1	0	4	1	0	0	0	0	26
17	59	41	7	5	3	2	1	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	21
18	100	0	3	0	4	0	1	0	1	0	0	0	2	0	0	0	0	0	11
19	100	0	3	0	2	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	7
20	100	0	2	0	1	0	0	0	1	0	0	0	4	0	1	0	0	0	8

5. การกระจายประชากรตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม

เมื่อได้จำนวนประชากรตัวอย่างที่จะนำไปสัมภาษณ์ในแต่ละกลุ่มแล้ว ก็จะนำไปกระจายตามประเภทสิ่งปลูกสร้าง และที่ตั้ง เช่น กลุ่มประชากรตัวอย่างประเภทสิ่งปลูกสร้าง บ้านตึก สูง 1 ชั้น ต้องจัดเก็บจำนวนประชากรตัวอย่างจำนวน 5 ตัวอย่างในกลุ่มนี้ จะกระจายโดยเริ่มจากหัว ท้าย ตรงกลาง และระหว่างหัว ตรงกลาง และท้าย ตรงกลางตามลำดับ

รูปภาพที่ 4.11 แสดงการกระจายกลุ่มตัวอย่าง

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย